

พุทธประวัติ

ปริจเฉทที่ 4 : เสด็จออกบรรพชา

ปริจเฉทที่ 4 เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของพุทธประวัติ เพราะเป็นเหตุการณ์ที่ เจ้าชายสิทธัตถะทรงสละชีวิตแห่งความสุข ความมั่งคั่ง และอำนาจ เพื่อแสวงหาความจริงของชีวิตและหนทางดับทุกข์ เหตุการณ์นี้เรียกว่า "มหาภิเนษกรรม" (The Great Renunciation) ซึ่งเป็นการเสียสละอันยิ่งใหญ่เพื่อประโยชน์ของมวลมนุษยชาติ

1. ชีวิตในเพศมราวาส

เจ้าชายสิทธัตถะทรงครองชีวิตในฐานะเจ้าชายแห่งศากยวงศ์เป็นเวลา ๒๕ พรรษา พระองค์ทรงมีทุกสิ่งที่มีมนุษย์ทั่วไปปรารถนา ได้แก่

- พระราชสมบัติ
- พระราชวัง 3 ฤดู
- เกียรติยศและอำนาจ
- พระชายาผู้ทรงคุณธรรม คือ พระนางยโสธรา
- พระโอรส คือ พระราहुลกุมาร

แม้ชีวิตจะสมบูรณ์พร้อมด้วยความสุขทางโลก แต่พระองค์ยังทรงแสวงหาคำตอบของชีวิตว่า "เหตุใดมนุษย์จึงต้องเกิด แก่ เจ็บ และตาย"

2. การทอดพระเนตรเห็นเทวทูต 4

วันหนึ่ง เจ้าชายสิทธัตถะเสด็จประพาสพระราชอุทยานหลายครั้ง โดยมีเทวดานิรมิตให้ทอดพระเนตรเห็น เทวทูต 4 ตามลำดับ ดังนี้

(1) คนแก่

พระองค์ทอดพระเนตรเห็นชายชราที่ร่างกายทรุดโทรม เดินหลังค่อม ใช้ไม้เท้าพยุงตัว พระองค์ทรงทราบว่า ทุกคนที่เกิดมา ไม่ว่าจะยากดีมีจน ล้วนต้องแก่ชรา จึงทรงเริ่มตระหนักว่า ความหนุ่มสาวไม่ยั่งยืน

(2) คนเจ็บ

พระองค์ทอดพระเนตรเห็นผู้ป่วยที่ได้รับความทุกข์ทรมานจากโรคร้าย จึงทรงเข้าใจว่า ไม่มีผู้ใดสามารถหลีกเลี่ยงความเจ็บป่วยได้ แม้จะเป็นกษัตริย์หรือมหาเศรษฐีก็ตาม

(3) คนตาย

พระองค์ทอดพระเนตรเห็นศพที่กำลังถูกนำไปประกอบพิธีศพ จึงทรงตระหนักว่าความตายเป็นจุดหมายปลายทางของชีวิตทุกคน ไม่มีผู้ใดมีอำนาจหลีกเลี่ยงได้

(4) สมณะ

สุดท้าย พระองค์ทอดพระเนตรเห็นสมณะผู้มีอาการสงบ สำรวม และผ่องใส พระองค์ทรงเห็นว่า การออกบวชเพื่อแสวงหาความจริง อาจเป็นหนทางที่จะหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวง การเห็นสมณะจึงทำให้พระองค์เกิดความยินดีในการบรรพชา

3. ความหมายของเทวทูต 4

คำว่า "เทวทูต" แปลว่า "ผู้ส่งสารจากเทวดา"

ในความหมายทางธรรม มิใช่หมายถึงเทวดาจริง ๆ แต่หมายถึง สัจธรรมของชีวิต ที่เตือนให้มนุษย์ไม่ประมาท ได้แก่

- ความแก่
- ความเจ็บ
- ความตาย
- ผู้แสวงหาทางพ้นทุกข์

เทวทูตทั้ง 4 เป็นแรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้พระโพธิสัตว์ทรงตัดสินใจออกบวช

4. มหาภิเนษกรรม (การเสด็จออกบรรพชา)

ในคืนที่พระราชโอรสเสด็จเข้าชายลัทธิศตยทนต์ตัดสินใจหนีออกจากพระราชวัง พระองค์ทรงประทับบน ม้ากัณฐกะ โดยมี นายฉันทะ เป็นผู้ติดตาม เมื่อเสด็จพ้นพระนครแล้ว ทรงมุ่งหน้าไปจนถึง ฟังแม่น้ำอนาโหมที่ริมฝั่งแม่น้ำนั้น พระองค์ทรง

- ตัดพระเมาลี (พระเกศา) ด้วยพระขรรค์
- ถอดเครื่องทรงของเจ้าชาย
- เปลี่ยนเป็นเพศบรรพชิต

แล้วตรัสให้นายฉันทะนำม้ากัณฐกะและเครื่องทรงกลับไปยังกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อแจ้งข่าวแก่พระราชบิดาและพระประยูรญาติ

ตามพุทธประวัติ ฆฤการพรหม ได้นำบาตรและไตรจีวรมาถวาย เป็นสัญลักษณ์แห่งชีวิตนักบวช นับแต่นั้นเป็นต้นมา เจ้าชายลัทธิศตยทนต์ได้ทรงดำเนินชีวิตในฐานะ สมณะผู้แสวงหาความจริง

5. จุดมุ่งหมายของการออกบวช

พระองค์มิได้ออกบวชเพราะ

- เปื่อครอบครัว
- ผิดหวังในชีวิต
- ต้องการหลีกเลี่ยงปัญหา

แต่ทรงออกบวชเพราะทรงตั้งพระทัยว่า"เราจะค้นหาหนทางที่ทำให้มนุษย์พ้นจากความแก่ ความเจ็บ ความตาย" ดังนั้น การออกบวชของพระองค์จึงเป็นการเสียสละเพื่อประโยชน์ของสรรพสัตว์ทั้งหลาย

ความสำคัญทางพระพุทธศาสนา

การเสด็จออกบรรพชาเป็นจุดเริ่มต้นของการแสวงหาความจริง ซึ่งต่อมานำไปสู่

- การค้นพบมรรคมาปฏิบัติ
- การตรัสรู้ரியสัจ 4
- การประกาศพระพุทธศาสนา
- การช่วยให้สัตว์โลกจำนวนมากพ้นจากความทุกข์

หากไม่มีการเสด็จออกบรรพชา ก็จะไม่มีการค้นพบมรรคมาปฏิบัติ และไม่มีพระพุทธศาสนาเกิดขึ้นในโลก

สรุป

เมื่อเจ้าชายสิทธัตถะทรงมีพระชนมายุ 29 พรรษา แม้จะทรงมีพระชายา พระโอรส และชีวิตที่สมบูรณ์พร้อม แต่เมื่อทอดพระเนตรเห็น เทวทูต 4 คือ คนแก่ คนเจ็บ คนตาย และสมณะ พระองค์ทรงตระหนักว่า ความสุขทางโลกไม่สามารถป้องกันมนุษย์จากทุกข์ได้

ด้วยพระมหากรุณาต่อสรรพสัตว์ พระองค์จึงเสด็จออกบรรพชาในคืนแห่ง มหาภิเนษกรรมณ์ โดยทรงสละราชสมบัติ ความสุข และชีวิตในวัง เพื่อแสวงหาหนทางดับทุกข์อันเป็นประโยชน์แก่โลกทั้งปวง

ข้อคิด

เหตุการณ์การเสด็จออกบรรพชาสอนให้เราเห็นว่า ปัญหาที่แท้จริงของชีวิตไม่ใช่การขาดทรัพย์สินหรืออำนาจ แต่คือการเวียนว่ายอยู่ในความแก่ ความเจ็บ และความตาย พระพุทธเจ้าทรงแสดงให้เห็นว่า การใช้ปัญญาแสวงหาความจริง และการเสียสละเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น เป็นหนทางสู่ความสุขและสันติที่ยั่งยืน.